

USNESENÍ

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem ve věci

žalobce: **M. C.**
bytem

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 7. 2022, č. j. MPSV-2022/99101-911, o žádosti žalobce o osvobození od soudních poplatků a návrhu na ustanovení zástupce,

takto:

- I. Žádost o osvobození od soudních poplatků se zamítá.
- II. Návrh na ustanovení zástupce se zamítá.
- III. Soud ukládá žalobci podle § 37 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“), aby ve lhůtě dle § 72 odst. 1 s. ř. s. písemně doplnil žalobu o její podstatné náležitosti, a to tak, aby uvedl návrh výroku rozsudku [§ 71 odst. 1 písm. f) s. ř. s.], dále z jakých důvodů (skutkových i právních) považuje napadené rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], a případně jaké důkazy k prokázání svých tvrzení navrhuje provést [§ 71 odst. 1 písm. e) s. ř. s.].

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou Městskému soudu v Praze dne 4.7. 2022 domáhal zrušení rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „žalovaný“) ze dne 7. 6. 2022, č. j. MPSV-2022/99101-911 (dále jen „napadené rozhodnutí“) ve věci příspěvku na živobytí.
2. Žalobce uvedl, že s rozhodnutím nesouhlasí a žádá, aby věc byla znovu posouzena. Požádal o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce s ohledem na svoji finanční a sociální situaci.
3. Žaloba postrádá jakékoli odůvodnění, přestože je soudu z úřední činnosti známo, že žalobce podává velké množství žalob z téže sociální oblasti. Soud jsou známy majetkové poměry, pobírá různé dávky státní sociální podpory, starobní důchod, dávky hmotné nouze, nemá právní vzdělání.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

4. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. *navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát. Jak uvedeno výše, soud dospěl k závěru, že žalobce pro toto řízení nesplňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků, čímž nebyla splněna jedna z kumulativně stanovených podmínek pro rozhodnutí o ustanovení zástupce.*
5. Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.*
6. Již rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve svém usnesení ze dne 27. 5. 2010, č. j. 1 As 70/2008-74, č. 2099/2010 Sb. NSS, konstatoval: „Slovo „může“ užívané v § 36 odst. 3 věty první s. ř. s. ovšem dává soudu určitý, byť ve světle judikatury Ústavního soudu poměrně nevelký, prostor pro uvážení, zda i když jsou podmínky pro osvobození splněny, tj. účastník nemá dostatek prostředků a není naplněna ani negativní podmínka osvobození zakotvená ve větě druhé zmíněného ustanovení, není výjimečně namístě mu dobrodiní osvobození od soudních poplatků odeprít. Soudní uvážení se musí řídit stejnými pravidly jako uvážení správní, tj. zejména se musí vyvarovat libovůle, rozlišovat mezi různými případy na základě racionálních, logických a nediskriminačních kritérií a posuzovat obdobné případy obdobně a různé případy různě. Tato povinnost při soudním uvážení plyne z principu materiálního právního státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy). Znamená to, že budou-li podmínky podle § 36 odst. 3 věty první a věty druhé s. ř. s. splněny, pravidelně to povede k osvobození od soudních poplatků, a to v míře, která bude odpovídat majetkové nouzi účastníka řízení. Je proto žádoucí účastníka osvobodit jen částečně, lze-li po něm spravedlivě požadovat, aby byl jen z určité části svoji poplatkovou povinnost splnil. Neosvobození bude za splnění podmínek výjimkou z pravidla, pro kterou musí existovat vážné skutkové důvody, které je soud v rámci odůvodnění svého uvážení povinen přezkoumatelně vyložit, přičemž vždy musí mít na paměti, že základním smyslem a účelem uvedeného ustanovení je zajistit rovný přístup všech osob k soudní ochraně, tj. výkon ústavně zaručeného základního práva.“
7. Soud nijak nesporně nedostatečné příjmové a majetkové poměry žalobce, soudu jsou známy i z jeho rozhodovací činnosti, žalobce též své majetkové poměry dostatečně doložil. Základní podmínku pro osvobození od soudních poplatků, a to nemajetnost, lze tak považovat za splněnou.
8. Soud proto dále postupoval v souladu s rozhodnutím Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011-66, v němž kasační soud uzavřel, že „i když účastník je nemajetný, takže by zásadně bylo namístě přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodiní odeprít, a to zejména pro povahu sporu či sporů, které účastník vede.“ Z tohoto rozhodnutí dále vyplývá, že „osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím chudým osobám vést bezplatně spory podle své libosti,“ nýbrž zajistit, aby v případech, kdy nemají dostatek prostředků, a přitom je na místě, aby soudní spor vedly, jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně.
9. Městský soud v Praze rovněž poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 4. 2019, č. j. 2 As 91/2019-14, dle něhož „osvobození od soudního poplatku má být

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

přiznáno těm žadatelům, jimž by nedostatek vlastních finančních prostředků bránil vést smysluplná, rozumně zahajovaná a nikoliv pouze „protestní“ soudní řízení; o takovou situaci se však v řešeném případě zjevně nejedná. Stěžovatel v kasační stížnosti sice uvádí své přesvědčení, že počet jím podaných žádostí a žalob není jeho vinou, přičemž se snaží vyvolat dojem nefunkčnosti celého soudního systému jakožto důvodu jemu vzniknuvší situace. S tím však nelze souhlasit, neboť je to právě stěžovatel, kdo je „pánem sporu“ (dominus litis), a jako takový má odpovědně a uvážlivě posuzovat, kterými úkony byla opravdu zasažena jeho subjektivní práva, proti nimž na procesní obranu skutečně potřebuje ze strany žalované ustanovení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby; řešením stěžovatelovy situace však nemůže být zahlcení žalované mnohonásobnými žádostmi o ustanovení advokáta a následné napadání jejích negativních rozhodnutí správními žalobami s požadavkem na osvobození od soudních poplatků v případě takto vedených sporů. Institut osvobození od soudního poplatku je totiž výjimkou z obecného pravidla poplatkové povinnosti, jenž nemá být uplatňován bezbřezě v případech bezdůvodně se opakujících sporů.“

10. V návaznosti na tyto judikatorní závěry soud při posouzení žádosti žalobce o osvobození od soudních poplatků přihlédl k tomu, že ke zdejšímu soudu v období od roku 2019 napadlo cca 30 žalob podaných žalobcem proti rozhodnutím Ministerstva práce a sociálních věcí (ve věci doplatku na bydlení, příspěvku na bydlení, příspěvku na živobytí, mimořádné okamžité pomoci). Znění žaloby je vždy obdobné, žalobce pouze uvádí, že nesouhlasí s rozhodnutím a požaduje nové posouzení věci, zároveň z důvodu špatné finanční a sociální situace žádá osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce, který mu je pak zpravidla ustanoven. Následně ustanovený zástupce doplní žalobu tak, aby obsahovala řádný žalobní bod. Z 27 podaných žalob byl žalobce dosud úspěšný jen ve třech případech, kdy bylo napadené rozhodnutí rušeno pro vady řízení (pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů), konkrétně ve věci sp. zn. 2 Ad 30/2019, 2 Ad 31/2019 a 19 Ad 3/2020). Žalobce též do všech zamítavých rozhodnutí Městského soudu v Praze podává kasační stížnosti (opět s ustanoveným zástupcem), které dosud všechny skončily pro žalobce neúspěšně.
11. Soud za situace, kdy žalobce ani v jednom případě z podaných 30 žalob neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, pro které určité rozhodnutí napadá, zároveň nebyl schopen ani rámcově tyto informace sdělit v tomto řízení, jakékoli konkrétní námítky neuvedl ani v řízení před správními orgány, z doplnění žaloby je zřejmé, že žalobce stále trápí nevyplacení nákladů na stěhování a nákladů za ubytovnu v roce 2018, 2019, o kterých však již bylo rozhodnuto, soud shledal, že ze strany žalobce jde o zřejmé zneužití práva, když podává automaticky žaloby bez jakékoli konkretizace či specifikace, paušálně žádá o zástupce, který se pak snaží na napadeném rozhodnutí a předcházejícím řízení najít nějaké vady, následně je do všech zamítavých soudních rozhodnutí podána paušálně kasační stížnost. Podle názoru soudu tento postup je v rozporu s účelem institutu osvobození od soudních poplatků a institutem ustanovení zástupce, kdy cílem je umožnit přístup k soudu nemajetným osobám, které se z určitých konkrétních důvodů cítí být poškozeny na svých subjektivních veřejných právech. V případě žalobce se jedná o zneužití institutu osvobození od soudního poplatku
12. Jelikož žalobce nesplnil podmínky pro osvobození od soudních poplatků, nemohl mu městský soud ani ustanovit zástupce pro řízení (§ 35 odst. 10 věta první s. ř. s.). Žalobci tato skutečnost nebrání žalobu doplnit ve stanovené lhůtě, když řízení ve věci dávek státní sociální péče je osvobozeno od soudního poplatku.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

13. Podle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. musí žaloba obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. Toto ustanovení žalobci ukládá povinnost uvést v žalobě konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizovaná) skutková tvrzení doprovázená (v témže smyslu) konkrétní právní argumentací, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. Žalobce je též povinen vylicít, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní názor na to, proč se má jednat o nezákonnost (srov. rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005-58, č. 835/2006 Sb. NSS).
14. Žaloba řádný žalobní bod (ani jeho zárodek) neobsahuje.
15. Žalobu je třeba doplnit ve lhůtě dvou měsíců ode dne doručení napadeného rozhodnutí (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), jak vyplývá z usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 3. 2018, č. j. 3 Azs 66/2017-31, publ. pod č. 3733/2018 Sb. NSS, přičemž tato lhůta se dle § 35 odst. 10 s. ř. s. staví po dobu od podání žádosti o osvobození od soudních poplatků nebo o ustanovení zástupce do právní moci rozhodnutí o ní. Žalobce neuvedl, kdy mu bylo napadené rozhodnutí doručeno, soud od žalovaného zjistil, že se tak mělo stát dne 9. 6. 2022, lhůta pro podání žaloby by tak uplynula dne 9. 8. 2022, žaloba byla podána osobně 4. 7. 2022, **žalobce má tedy 36 dnů na doplnění žaloby (od doručení tohoto usnesení)**. Pokud žaloba nebude doplněna o žalobní bod, tedy z jakých důvodů (skutkových i právních) považuje žalobce napadené rozhodnutí za nezákonné, soud žalobu odmítne.

Poučení:

Proti výroku I., II. tohoto usnesení lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Proti výroku III. tohoto usnesení není kasační stížnost přípustná (§ 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s.).

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

Nebude-li přes tuto výzvu (výrok III.) podání ve stanovené lhůtě doplněno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat (v případě nedoplnění žádného žalobního bodu), soud řízení o takovém podání usnesením odmítne (§ 37 odst. 5, § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.).

Stanovená lhůta bude dodržena, bude-li zásilka nejpozději v poslední den lhůty předána soudu nebo jemu zaslána prostřednictvím držitele poštovní licence, popřípadě zvláštní poštovní licence anebo předána orgánu, který má povinnost je doručit (§ 40 odst. 4 s. ř. s.).

Praha 18. 8. 2022

Mgr. Kamil Tojner v. r.
Soudce